

l**l**

Horen: Stemhebbend, lang geluid.
 Zeggen: Tong tegen de achterkant van de boventanden.
 Gebaar: Leerkracht rechterhand - leerling linkerhand. Wijsvinger wijst bij de mond omhoog richting punt van de tong.

m**m**

Horen: Stemhebbend, lang geluid.
 Zeggen: Mond gesloten. Lucht ontsnapt door de neus.
 Gebaar: Leerkracht rechterhand - leerling linkerhand. De duim pakt de pink. De drie andere vingers gaan omhoog en worden tegen de lippen gehouden. Soms is dit verwarrend dan kan de hand beter omgedraaid worden en vervolgens op de mond geplaatst worden.

n**n**

Horen: Neusklink. Stemhebbend.
 Zeggen: Mond staat een beetje open. De lucht gaat via de neus.
 Gebaar: Leerkracht rechterhand - leerling linkerhand. De duim pakt de ringvinger en pink. Wijs-en middelvinger worden gespreid langs de neus gelegd.

p**p**

Horen: Ploffer. Stemloos.
 Zeggen: Een ploffende klank bij het openen van de mond.
 Gebaar: Leerkracht rechterhand - leerling linkerhand. Hand in een vuist. De vuist gaat open als de klank gemaakt wordt. Wijzen op stok van /p/ en overeenkomst met de letter.

r**r**

Horen: Keelklank of triller met de tong.
 Zeggen: Achter in de mond. Of: tongpunt gaat op en neer voor in de mond.
 Gebaar: Leerkracht rechterhand - leerling linkerhand. Wijsvinger in gebogen stand. Wijsvinger beweegt op en neer bij de mond. Wijzen op overeenkomst van richting bij de vinger en boogje bij de letter. Hand op tafel laten leggen om van de hand de schrijfwijze af te kijken.

s**s**

Horen: Sissende klank. Stemloos.
 Zeggen: De lucht wordt tussen de voortanden naar buiten geblazen. De tanden staan op elkaar en de mond is iets open.
 Dit is de 'sissende slang' als onderscheid met de /z/.
 Gebaar: Leerkracht rechterhand - leerling linkerhand. Wijsvinger maakt /s/ in de lucht
 Let op: leerkracht in spiegelbeeld
 Visueel: Plaat van de slang

t

Horen: Kort, stemloos geluid

Zeggen: Tongpunt achter tegen de boventanden. Gaat snel even naar beneden. De mond staat een beetje open.

Gebaar: Leerkracht rechterhand - leerling linkerhand. Wijsvinger en duim worden in een hoek van negentig graden gezet. De duim en de wijsvinger worden tegen elkaar gedaan en op het moment van uitspreken van de klank van elkaar gedaan. Hand is naast de mond. Hand op de tafel laten leggen en wijzen op overeenkomst gebaar en richting bij de letter. Afkijken bij schrijven.

v

Horen: Stemhebbende klank.

Zeggen: Boventanden op de onderlip. Lucht wordt 'brommend' naar buiten gebracht. Vrij zacht doen om het contrast met de scherpe // goed te laten uitkomen. Trillen bij de keel.

Dit is de 'vliegende vogel-letter' als onderscheid met de //.

Gebaar: Handpalmen tegen elkaar. Hands in v-vorm uit elkaar en duimen tegen de keel. De handen worden aan weerszijden van de wangen gehouden. Op tafel leggen en afkijken.

Visueel: Plaat van de vogel.

w

Horen: Stemhebbend.

Zeggen: Boventanden op de onderlip. Bij het maken van de klank gaan de tanden los van de onderlip. Een klein plofje.

Gebaar: Met twee handen. De duim en de wijsvinger wijzen omhoog. De andere vingers zijn naar binnen gekruld. De twee duimen worden tegen elkaar gelogd op de onderlip. Dan weer op de tafel leggen om de overeenkomst met de letter te laten zien.

z

Horen: Zoemend en stemhebbend.

Zeggen: Mond is een beetje open. Tand op elkaar. Er wordt een zoemend geluid gemaakt.

Gebaar: Leerkracht rechterhand - leerling linkerhand. Met wijsvinger wordt het teken in de lucht gemaakt.

Leerkracht schrijft in spiegelbeeld.

Visueel: Plaat met 'z' en bijen.

b
Horen: Ploffend geluid.
Zeggen: Mond dicht. De klank ploft eruit.
Gebaar: Leerkracht rechterhand - leerling linkerhand. Rechterarm omlaag. Hand in een vuist. Vuist ploft open als de klank gezegd wordt.
Wijzen op overeenkomst tussen gebaar en teken. Aan de linkerkant de stok.
Visueel: Plaat met mannetje met de trom.

d
Horen: Licht ploffend geluid.
Zeggen: Mond iets open. Tong maakt een 'klapje' tegen de achterkant van de boventanden.
Gebaar: Leerkracht legt eerst rechter arm (leerling linkerarm) om het hoofd, daarna de linkerarm (leerling rechterarm) tegen het hoofd recht omhoog. Daarna bewegen de armen naar voren en liggen de armen in de 'd'-vorm op de bank.

f
Horen: Ontsnappende lucht tussen de lippen. Stemloos.
Zeggen: Lucht laten ontsnappen tussen de lippen. Korte stootjes maakt het duidelijk. Scherp en zo hard mogelijk geluid maken
Als onderscheid met de /v/ wordt dit de 'fietspompletter' genoemd.
Gebaar: Pompbeweging met twee handen van boven naar beneden.
Visueel: Plaat fietspomp

g
Horen: Keelklank. Schurend geluid. Stemloos.
Zeggen: De luchtweg wordt bijna afgesloten. De klank wordt achterin de mond gemaakt.
Gebaar: Leerkracht rechterhand - leerling linkerhand. Met duim en wijsvinger wordt een boog gemaakt. De wijsvinger wijst in de mond de duim naar de keel.

h
Horen: Hijgend geluid.
Zeggen: Een zucht. De letter /h/ verwijst naar het stoeltje waar je op gaat zitten als je moe bent na bijv. hardlopen.
Gebaar: Ellebogen omhoog; inademen en tijdens uitademen ellebogen naar beneden.

j
Horen: Stemhebbend. Kort.
Zeggen: Mond een beetje open. Tong ligt laag.
Gebaar: Leerkracht rechterhand - leerling linkerhand. Wijsvinger van de hand wijst naar voren. De /j/ wordt als het ware in de lucht getekend. Let op dat het boogje onderaan naar rechts gaat.
Leerkracht schrijft in de lucht in spiegelbeeld

k
Horen: Klakkend, keelgeluid.
Zeggen: De klank wordt achter in de mond gemaakt.
Gebaar: Leerkracht rechterhand - leerling linkerhand. Duim omhoog, tegen de onderkant van de kin. De wijs- en middelvinger wijzen gespreid naar voren.
Vorm van een klapstoel.